

10 Avfallsskatt

10.1 Författningar m.m.

Lag (1999:673) om skatt på avfall (LSA), prop. 1998/99:84, SkU 20, SOU 1996:139

Lagändringar

SFS 1999:1321	ändr. 10 § prop. 1999/2000:9, SkU 8
SFS 2000:1429	ändr. 3, 6, 8 §§ prop. 2000/01:31, SkU 11
SFS 2001:904	ändr. 10 §, rubr. närmast före 10 §; ny 11 § prop. 2001/02:29, SkU 9
SFS 2001:960	ändr. 4 § prop. 2001/02:1, FiU 1
SFS 2002:428	ändr. 7, 9 §§ prop. 2001/02:127, SkU 27
SFS 2002:998	ändr. 4, 10 §§ prop. 2002/03:1, FiU 1

Skatteverkets skrivelse, den 5 mars 2004, dnr 2199-04/1152

10.2 Allmänt

Avfallsskatt infördes den 1 januari 2000. Avfallsskatten omfattar både konventionellt avfall och branschspecifikt avfall från industrin. Avsikten är att skatten ska bidra till att minska mängden avfall som deponeras. Den ska även bidra till att det blir lönsamt att återanvända, återvinna och genom andra metoder behandla eller utnyttja avfall, se vidare prop. 1998/99:84 s. 23.

**Konventionella
avfalls-
anläggningar**

10.3 Skattepliktiga anläggningar m.m.

Det finns två typer av skattepliktiga anläggningar dels konventionella avfallsanläggningar, 1 § första stycket LSA, dels anläggningar där huvudsakligen annan verksamhet än avfallshandling bedrivs, s.k. industrianläggningar, 1 § andra stycket LSA.

Begreppet avfallsanläggning ges en vid innebörd, vilket innebär att varje plats där någon form av handtering av avfall sker är en avfallsanläggning, se prop. 1998/99:84 s. 26.

**Industri-
anläggningar**

Skatteplikt gäller för avfallsanläggningar där farligt avfall eller annat avfall till en mängd av mer än 50 ton per år slutligt förvaras (deponeras) eller förvaras under längre tid än tre år. Detsamma gäller vid anläggningar där huvudsakligen annan verksamhet än avfallshandling bedrivs, s.k. industrianläggningar. En förutsättning för att en anläggning ska bli skattepliktig är att den deponerade mängden överstiger 50 ton per år, 1 § LSA. En anläggning där det deponeras en mindre mängd per år blir således inte skattepliktig även om den totalt deponerade mängden efter några år överstiger 50 ton.

En anläggning där det endast förekommer återvinning är inte att anse som en skattepliktig avfallsanläggning. Inte heller sådana anläggningar där det endast sker rötning eller kompostering bör anses skattepliktiga eftersom varken kriteriet för slutlig förvaring eller kriteriet för förvaring under längre tid än tre år föreligger, jfr 6 § LSA.

10.4 Skattskyldighet

Avfallsskatt tas ut efter en nettodeponimetod. Detta innebär att allt som förs in till en avfallsanläggning, dvs. oavsett om det rör sig om något som definitionsmässigt är att anse som avfall eller inte, blir föremål för beskattning i och med att det förs in till anläggningen. Avsikten med skatten är dock att endast avfall som deponeras ska belastas med skatt. Detta åstadkoms genom att den skattskyldige i sin deklaration får göra avdrag för skatt på avfall som förts ut från anläggningen, 10 § 1. LSA. I 6 § LSA finns bestämmelser om undantag för vissa behandlingsformer, se vidare prop. 1998/99:84 s. 105 ff.

Enligt LSA ska således allt avfall som förs in till resp. uppkommer inom en skattepliktig anläggning beläggas med skatt. Det saknar betydelse om den som bedriver verksamheten köpt in materialet eller tagit emot materialet mot betalning, se

prop. 1998/99:84 s. 26. Avfall som fanns på anläggningen när LSA trädde i kraft, den 1 januari 2000, ska inte beskattas.

10.4.1 Skattskyldighet för konventionella avfallsanläggningar

Som framgår ovan ska, i princip, allt som förs in till en avfallsanläggning beskattas oavsett om det rör sig om något som definitionsmässigt är att anse som avfall eller inte. Även avfall som t.ex. glas, burkar och papper som endast mellanlagras, dvs. förvaras tillfälligt på anläggningen, ska beskattas. Eftersom avdrag får göras för avfall som förs ut från anläggningen uppnås skattefrihet i dessa mellanlagringsfall och skatten belastar endast det som slutligt förvaras inom anläggningen. I prop. 1998/99:84 s. 28 anges följande angående ”mellanlagring”.

Mellanlagrat material

”Om det vid en avfallsanläggning förekommer såväl deponering som tillfällig förvaring, s.k. mellanlagring, saknar dock förvaringstiden betydelse för i vad mån skatteplikt uppkommer för det mellanlagrade avfallet. Detta innebär alltså att avfall som förs in till en avfallsanläggning beläggs med skatt, varefter avdrag för skatten får göras vid senare utförelse av avfallet. En skatt skapar en drivkraft för snabbare genomströmning av avfallet från anläggningen och för ökat utnyttjande av avfallet. Regeringen finner mot den bakgrunden inte skäl att för något avfallslag införa några särregler i syfte att kompensera för eventuella konkurrenssnedvridningar som kan uppkomma i förhållande till fristående, icke skattepliktiga sorteringsanläggningar. För viss hantering, som t.ex. balning av avfall i avvaktan på vidare transport till förbränningsanläggningar, torde ett särskilt område kunna avsättas och anmälas till kommunen i enlighet med bestämmelserna för uppläggning av fast avfall enligt punkten 90.007-2 i bilagan till förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (1998:899).”

10.4.2 Skattskyldighet för industrianläggningar

Vid en anläggning där det huvudsakligen bedrivs annan verksamhet än avfallshantering, s.k. industrianläggning, är allt avfall som uppkommer inom anläggningen föremål för beskattning. I prop. 1998/99:84 s. 30 anges bl.a. följande.

Biprodukter

”En förutsättning för att ett föremål, ämne eller substans skall betraktas som avfall i skattelagens mening bör

således enligt regeringens uppfattning, vad gäller de industriella anläggningarna, vara avfall som verksamhetsutövaren inte kan visa en realistisk avsikt att inom normal lagerhållningstid återvinna i sin verksamhet, t.ex. för energiutvinning.

Det rör sig således om något som utövaren av den industriella verksamheten gör sig av med eller avser att göra sig av med eller är skyldig att göra sig av med. Det bör alltså inte komma i fråga att ta ut skatt på något som uppkommer som en följd av den industriella hanteringen (biprodukter) och för vilka det bedöms finnas en rimlig avsättningsmöjlighet, antingen genom avyttring till utomstående eller genom intern återanvändning i industriverksamheten. Det bör inte bli aktuellt att ta ut skatt på något som uppkommer till följd av den industriella verksamheten om man redan när ämnet uppkommer vet att det kan avyttras till en bestämd köpare. I detta fall bör ämnet, mot bakgrund av definitionen i det nämnda rådsdirektivet, definitionsmässigt inte vara att anse som avfall. Innehavaren har således inte för avsikt att göra sig av med ämnet på ett sätt som han skulle ha gjort om det varit fråga om en gängse avfallsprodukt. Motsvarande resonemang bör gälla om verksamhetsutövaren kan visa en realistisk avsikt att inom normal lagerhållningstid återanvända ämnet i sin verksamhet, t.ex. för energiutvinning. Den närmare innebörden av begreppen ”avfall” respektive ”uppkommer” torde i vissa fall kunna vara svårtolkade. Viss ledning bör därvid kunna ges i form av Riksskatteverkets föreskrifter eller rekommendationer.”

**Begreppet
”uppkommer”**

Skatteverkets uppfattning avseende begreppet ”uppkommer” redovisas i Skatteverkets skrivelse, den 5 mars 2004, dnr 2199-04/1152.

Enligt Skatteverkets uppfattning uppkommer avfall när det inte längre är under process. Avfall uppkommer således normalt när det placeras på en särskild plats inom anläggningen för att där deponeras. Detta innebär exempelvis att om avfall transporteras i rör inträder skattskyldigheten först då avfallet lämnar röret för att deponeras eller förvaras under längre tid än tre år.

Ett skäl till Skatteverkets uppfattning är att det då, vad gäller tidpunkten för skattskyldighetens inträde, i princip kommer att råda konkurrensneutralitet mellan industrier som anlitar avfallsanläggningar (1 § första stycket och 8 § 1 LSA) och

industrier som har tillgång till egen deponi (1 § andra stycket och 8 § 2 LSA).

10.5 Avfall

Med avfall avses varje föremål, ämne eller substans som ingår i en avfallskategori och som innehavaren gör sig av med, avser att göra sig av med eller är skyldig att göra sig av med. Ovanstående definition finns i 15 kap. 1 § MB och grundar sig på EG-direktiv 75/442/EEG.

Med avfall jämställs annat material som förs in till en avfallsanläggning, 2 § LSA.

10.6 Undantag för vissa anläggningar

Schaktmasse- tippor

Enligt 3 § LSA gäller inte LSA för anläggningar där deponering eller förvaring sker uteslutande av jord, grus, lera, skiffer, kalkstoft, kalksten eller annan sten. S.k. schaktmasse-tippor där enbart rena naturmaterial deponeras är således inte skattepliktiga anläggningar. Sand är också ett sådant naturmaterial (jordart), som kornstorleksmässigt ligger mellan grus och lera.

Skattefriheten knyts till typen av anläggning och inte till avfallsslaget i sig. Detta innebär att om t.ex. jord förs in på en avfallsanläggning enligt 1 § första stycket LSA ska skatt betalas för jorden.

För att bestämmelsen ska kunna tillämpas bör deponering eller förvaring på en anläggning ske uteslutande av material som räknas upp i 3 § 1.a LSA. Rester från cementframställning består bl.a. av kalksten, märgel (lerblandad kalksten) och sand i form av mjöl eller krossade beståndsdelar. Sådana rester bör anses som kalksten och kan utan skada återföras till kalkbrott eller annan plats och bör inte beskattas. Däremot bör material som är resultatet av förädling av de uppräknade avfallsslagen t.ex. betong och tegel inte omfattas av undantaget från skatteplikt. Det är av miljöskäl inte lämpligt att deponera sådana massor tillsammans med de ovan uppräknade rena massorna (prop. 1998/99:84 s. 49–50).

Vid en s.k. schaktmassetipp kan det även förekomma hantering och bearbetning av annat avfall/material än vad som avses i 3 § 1 a LSA. Detta innebär dock inte att anläggningen blir skattepliktig såvida inte detta avfall deponeras eller förvaras på

anläggningen mer än tre år. Se vidare SRN:s förhandsbesked den 9 mars 2000 nedan.

Enligt 3 § LSA gäller inte heller LSA för anläggningar där deponering eller förvaring sker uteslutande av

- bergrester från gruvindustriell verksamhet,
- avfallssand från gruvindustriell verksamhet och avfall från vattenrening vid sådan verksamhet samt järnhaltigt avfall från rökgasrening vid tillverkning av järnmalmspelletts, eller
- radioaktivt avfall,
- vattenverksslam i slambassäng, eller
- flytande avfall i vassbädd.

I fråga om avfall från vattenrening vid gruvindustriell verksamhet och järnhaltigt avfall från rökgasrening vid tillverkning av järnmalmspelletts gäller undantaget från skatteplikt endast under förutsättning att deponering eller förvaring sker tillsammans med avfallssand från gruvindustriell verksamhet.

Beträffande radioaktivt avfall är en förutsättning för skattefrihet att samdeponering inte sker med något annat avfallsslag.

I SRN:s förhandsbesked den 9 mars 2003 har ett bolag som utför återställningsentreprenad frågat om anläggning är skattepliktig där återställning sker uteslutande med jord, grus, lera och sten. På området sker även sortering och återvinning av vissa inkommande material men alla dessa material behandlas i en återvinningsprocess och förs ut från området inom tre år. Inom anläggningen finns även ett antal maskiner, varav vissa är stationära. SRN gjorde bedömningen att sådant avfall, som förs in till anläggningen och som inte kan hänföras till sådant i 3 § LSA angivet avfall, kommer inte att deponeras eller förvaras där under längre tid än tre år. Därmed följer att bestämmelserna i 1 § första stycket LSA inte gäller för avfall som förs in till anläggningarna, jfr även specialmotiveringen till 3 § LSA, prop. 1998/99:84 s. 109 f. SRN konstaterar därför att bolaget inte är skattskyldigt för ifrågavarande verksamhet.

10.7 Undantag för alternativa användningsområden

Undantag för utfyllnad m.m.

Alternativa användningsområden kan t.ex. vara när avfall används

- som utfyllnad i vatten för att åstadkomma en hamn eller ett markområde för industriändamål,
- för att åstadkomma eller öka höjden på en skidbacke,
- vid vägbyggnation för att fylla upp en vägbank eller för att åstadkomma en bullervall,
- för att fylla igen bergrum som tidigare använts för t.ex. lagring av olja,
- för att återställa en grustäkt, eller ett källarutrymme under ett hus som rivits.

Av förarbetena, prop. 1998/99:84 s. 28 f., kan följande utläsas beträffande deponering eller förvaring under längre tid än tre år.

”Det är --- nödvändigt att söka lägga fast vad som vid tillämpningen av skattelagen innefattas i begreppet deponering. Exempel på verksamhet som inte betraktas som slutlig förvaring eller deponering är verksamhet som under vissa omständigheter var tillståndspliktig respektive anmälningspliktig enligt gamla punkten 92.04 i bilagan till miljöskyddsförordningen. Den aktuella punkten har tidigare tillämpats på i huvudsak dels ---, dels användning av avfall som utfyllnad vid anläggningsarbeten och liknande. I ett fall som det sistnämnda är det helt uppenbart att avfallsskatt inte bör aktualiseras, eftersom avfallet i detta fall nyttiggjorts och alltså funnit ett alternativt användningsområde. Enligt regeringens uppfattning bör det inte i något fall där en verksamhet ryms under den gamla punkten 92.04 i bilagan till miljöskyddsförordningen i dess utformning före miljöbalkens ikraftträdande komma i fråga att betrakta verksamheten som skattepliktig.”

Av ifrågavarande punkt 92.04 framgår följande. 92.04.01 c utsläpp av fast avfall eller något annat fast ämne från mark, byggnad eller anläggning i vattendrag, sjö eller annat vattenområde eller uppläggning av ett sådant ämne på ett sätt som kan förorena mark, vattenområde eller

grundvatten och där föroreningsrisken inte bedöms som ringa 92.04.02 --- uppläggning av fast avfall eller något annat fast ämne på ett sätt som kan förorena mark, vattenområde eller grundvatten och där föroreningsrisken bedöms som ringa.

Skatteverket anser att av de uppräknade exemplen ovan sker ingen deponering eller förvaring av avfall utan i stället sker en alternativ användning av avfallet, se Skatteverkets skrivelse, den 5 mars 2004, dnr 2199-04/1152. Det rör sig inte om någon avfallsanläggning i LSA:s mening och det saknar således betydelse vilken typ av avfall som används. RR:s dom den 27 maj 2003, mål nr 4155-2002, belyser detta, där RR fastslog att om mesa används till utfyllnad av gruvor betraktas denna verksamhet inte som slutlig förvaring. Istället anses gamla punkten 92.04 i bilagan till miljöskyddsförordningen tillämplig och utfyllnaden anses som ett nyttiggörande av avfallet.

10.8 Skattesats

Skattesatsen är 370 kr per ton fr.o.m. den 1 januari 2003.

Tidigare skattesatser

250 kr fr.o.m. den 1 januari 2000.

288 kr fr.o.m. den 1 januari 2002.

10.9 Vägning eller annan beräkningsgrund

10.9.1 Vägning

Normalt bestäms avfallsskatten på grundval av vägning. Ett alternativ till egen våg kan vara att utnyttja andra verksamheters vågar, t.ex. sådana som finns på vägstationer, asfaltverk, grustag m.fl. anläggningar eller att transportfordonen är utrustade med våg, se prop. 1998/99:84 s. 110.

Avfallsskatten får bestämmas på annan grund än vägning om den mängd avfall som förs in till eller uppkommer vid en anläggning är av mindre omfattning eller det av någon annan anledning finns särskilda skäl.

10.9.2 Mindre omfattning

Skatteverket har i skrivelse, den 5 mars 2004, dnr 2199-04/1152, redovisat följande uppfattning om vad som kan anses utgöra mindre omfattning. Om mängden avfall, exklusive vissa

avdragberättigade avfall enligt 11 § första stycket 1–24 LSA, understiger 5 000 ton per år är mängden av mindre omfattning.

10.9.3 Särskilda skäl

I Skatteverkets skrivelse, den 5 mars 2004, dnr 2199-04/1152 redovisar Skatteverket sin uppfattning om vad som av någon annan anledning kan anses utgöra särskilda skäl enligt 5 § andra stycket LSA. Särskilda skäl bör exempelvis anses föreligga om vågen på grund av tekniskt fel eller annan oförutsedd händelse som den skattskyldige inte kunnat råda över tillfälligt är försatt ur funktion.

I prop. 1998/99:84 s. 111 anges även följande exempel på vad som av någon annan anledning kan anses som särskilda skäl:

- avfallsslag, som visserligen ska redovisas i deklARATIONEN men som på grund av avdragsrätt i 10 och 11 §§ LSA inte ska medföra några beskattningseksekvenser,
- homogena avfallsslag, där möjligheter föreligger att genom volymbestämning ändå ge en tillförlitlig vikt, eller
- den i miljötillståndet angivna maximivikten per år.

10.9.4 Annan beräkningsgrund

Om vägning inte sker får skatten beräknas på annat sätt. Om den skattskyldige inte visar att annan omräkning ger en mer rättvisande vikt bör omräkning från volym till vikt göras schablonmässigt enligt omräkningstabell, se bilaga sist i kapitlet (jfr. Svenska Renhållningsverksförbundets Rapport 99:5, bilaga 1).

10.10 Undantag från skatteplikt

De avfall eller behandlingsmetoder som undantas från skatteplikt enligt 6 § LSA ska inte redovisas i deklARATIONEN.

Avfallsskatt ska inte betalas för

1. material som är avsett att användas för driften av en avfallsanläggning eller som förs in till en sådan anläggning utan direkt samband med avfallshanteringen,
2. avfall som är avsett att inom en anläggning behandlas genom
 - kompostering eller reaktorbaserad rötning,
 - förbrännas,
 - användas för tillverkning av fast lagringsbart bränsle, flis

eller pellets,
- avvattnas,
- renas, under förutsättning att avfallet är flytande,

3. flytande avfall som inom en anläggning är avsett att behandlas i vassbädd.

Undantag för avfall som avvattnas, renas eller för flytande avfall i vassbädd gäller endast om det vatten som avgår från behandlingen inte deponeras inom anläggningen. Vattnet kan t.ex. ledas direkt till det kommunala avlopps nätet eller recipient. Andra lösningar kan vara att hanteringen också innefattar mellanliggande reningssteg eller utjämningsdammar (prop. 2000/01:31 s. 62 f.).

Skatt på rester

Avfallsskatt ska betalas för de rester som uppstår efter genomförd behandling. Det kan t.ex. röra sig om kapsyler, plastdetaljer och krossat glas efter kompostering eller rötning eller aska som uppkommer efter förbränning (prop. 1998/99:84 s. 54 f.). Även den fasta fasen efter rening eller avvattning av slam eller oljehaltigt vatten, ska beskattas (prop. 2000/01:31 s. 62).

Rester efter behandling av flytande avfall i vassbädd ska däremot inte beskattas. Detta beror på den långa processtiden, det kan bli svårt att avgöra när behandlingen är slutförd och den lilla del som blir kvar efter behandlingen bör kunna användas för lämpliga ändamål (prop. 2000/01:31 s. 59).

I specialmotiveringen till 6 § LSA anförs bl.a. följande beträffande avfallsanläggningar enligt 1 § första stycket LSA (prop. 1998/99:84 s. 111).

”Eftersom skattskyldigheten inträder när material förs in till avfallsanläggningen, måste vid den tidpunkten avgöras att det rör sig om något som omfattas av undantagsregeln, för att den skattskyldige inte skall behöva redovisa materialet i deklarationen. Om det sedermera visar sig att avsikten inte fullföljts utan materialet i stället tagits om hand på annat sätt, skall rättelse av avgiven deklaration ske och skatt betalas.”

Enligt Skatteverkets skrivelse, den 5 mars 2004, dnr 2199-04/1152, bör samma synsätt gälla för s.k. industrianläggningar, dvs. anläggningar enligt 1 § andra stycket LSA. För sådana anläggningar inträder skattskyldigheten vid tidpunkten för avfallets uppkomst, 8 § 2 LSA. Det bör således vid den

tidpunkten avgöras om det rör sig om något som omfattas av undantagsregeln i 6 § första stycket LSA.

10.10.1 Driften av anläggningen

Av författningskommentarerna till 6 § första stycket 1 LSA, prop. 1998/99:84, s. 111 uttalas bl.a. följande.

”De produkter som avses är sådana som är nödvändiga för den dagliga driften av anläggningen och för vilka det är uppenbart att skatt inte skall tas ut. Det rör sig om t.ex. material för uppförande eller underhåll av driftsbyggnader, motordrivna fordon och arbetsredskap, drivmedel, kontorsutrustning och annat förbrukningsmaterial. Begreppet ”driften av en anläggning” bör inte omfatta vare sig bottentätning, mellan- eller sluttäckning eller andra konstruktionsarbeten, inte heller stabilisering av askor och dylikt.”

10.10.2 Kompostering eller reaktorbaserad rötning

Behandling genom kompostering och rötning innebär en biologisk förgasning av organiskt avfall. Ursprungsmaterial kan i båda fallen vara t.ex. källsorterat hushållsavfall, park- och trädgårdsavfall, bark, slam, gödsel, latrin, matrester, restaurang- eller slaktavfall. Gemensamt för dessa behandlingsformer är att avfallet minskar i vikt med upp till 50 procent genom stor avgång av framförallt vatten. De jordmassor, rötrester och den metangas som uppkommer till följd av kompostering eller reaktorrötning är undantagna från skatt. Undantaget gäller under förutsättning att man finner avsättning för produkterna dvs. att dessa inte deponeras (prop. 1998/99:84 s. 54 f.).

10.10.2.1 Kompostering

Vid kompostering sker nedbrytningen i syrerik miljö (aerob process). Kompostering kan antingen vara öppen eller reaktorbaserad. Behandlingen resulterar i anläggningsjord, jordförbättringsmedel eller liknande produkter.

10.10.2.2 Rötning

Vid rötningen sker nedbrytningen i syrefattig miljö (anaerob process). Reaktorbaserad rötning sker i slutna kärl och det är denna rötningsslag som för närvarande är undantagen från avfallsskatt enligt prop. 1998/99:84 s. 55. Rötningstiden är för denna metod från ett par veckor till ca. ett år. Förutom energitvinning resulterar denna metod i en slutprodukt i form av

jordförbättringsmedel som kan avyttras. Vid reaktorrötning går processen att styra på ett mer omfattande sätt jämfört med t.ex. rötning i rötceller. Rötningstiden i t.ex. bioceller tar betydligt längre tid, upp till ca. 8 år och metoden liknar vanlig deponering då rötning är den huvudsakliga nedbrytningsprocessen som förekommer i konventionella deponier. Även rötning i bioceller resulterar i anläggningsjord, jordförbättringsmedel eller liknande produkter.

10.10.3 Förbränning

Avfall som är avsett att förbrännas inom en skattepliktig avfallsanläggning är undantaget från skatt. Undantaget torde i praktiken även gälla för anläggningar enligt 1 § andra stycket LSA, s.k. industrianläggningar (prop. 1998/99:84 s. 112).

En anläggning som förbränner avfall för värmeproduktion är inte en skattepliktig anläggning och skatt betalas inte för avfall som förbränns i en sådan anläggning.

10.10.4 Flis och pellets

Tillverkning av fast lagringsbart bränsle är undantaget från skatt. Tillverkningen kan ske på olika sätt. Vid vissa anläggningar flisas träavfall. Det förekommer också att avfall torkas, komprimeras och formas till pellets. Både flis och pellets kan lagras under en längre tid och sedan avsättas eller användas när behov av energiprodukter uppstår. På så sätt kan det avfall som uppkommer under sommarhalvåret förbrännas under vinterhalvåret när behovet av energi är som störst (prop. 1998/99:84 s. 55).

10.10.5 Avvattning

Vid avvattning av slam är vattendelen undantagen från beskattning under förutsättning att vattnet inte deponeras utan att det avskilda vattnet leds direkt till det kommunala avloppsnätet eller till recipient. Resterna dvs. den avvattnade fasta fasen av slammet efter avvattningen beskattas (prop. 2000/2001:31 s. 62).

10.10.6 Rening

Vid rening av flytande avfall (förorenat vatten) är det renade eller avskilda vattnet också undantaget från skatt under förutsättning att det inte deponeras utan leds direkt till avloppsnätet eller till recipient. Resterna efter behandlingen är skattepliktiga (prop. 2000/2001:31 s. 62).

10.10.7 Vassbädd

Flytande avfall, som inom en skattepliktig avfallsanläggning är avsett att behandlas i vassbädd, är undantaget från beskattning. Den lilla rest av slam som återstår efter behandlingen bedöms som mycket liten och ska inte beskattas (prop. 2000/2001:31 s. 59).

I RÅ 2001 ref 30 avgjordes frågan om skattskyldighet uppkommer för material i kompost om behandlingen pågår under längre tid än tre år. Ett företag bedriver återvinningsverksamhet. Med undantag för en viss komposteringsverksamhet för företaget ut samtliga massor från anläggningen inom tre år. Vissa rester från komposteringen, t.ex. grova pinnar och grenar, genomgår flera komposteringsprocesser. För dessa rester överstiger den sammanlagda komposteringstiden tre år.

RR gjorde bedömningen att den omständigheten att komposteringsprocessen tar längre tid än tre år innebär inte att processen förlorar sin karaktär av kompostering med påföljd att skattskyldighet inträder för det i processen ingående materialet. Material som förs in till en anläggning för att där bearbetas på sätt som anges i 6 § LSA kan inte anses förvarat där i den mening som avses i 1 § LSA så länge det förvaras i avsikt att bearbetas eller så länge processen pågår.

10.11 Skattskyldig

Enligt 7 § LSA är den skattskyldig som bedriver verksamhet på anläggningen. Detta innebär att om en tillståndshavare överlåter verksamheten till någon, på sådant sätt att denne får den rättsliga och faktiska kontrollen över verksamheten, blir den som övertagit kontrollen skattskyldig. Om däremot den dagliga driften sköts på entreprenad, utan att den rättsliga och faktiska kontrollen har övergått till entreprenören, övergår inte skattskyldigheten till entreprenören. Det finns således inte någon direkt koppling mellan skatteplikt och miljötillstånd (prop. 1998/99:84 s. 33).

10.12 Skattskyldighetens inträde

Skyldigheten att betala avfallsskatt inträder, enligt 8 § LSA, när avfall förs in till en avfallsanläggning eller när avfall uppkommer inom en s.k. industrianläggning.

Skattskyldigheten för de rester som uppstår efter genomförd behandling enligt 6 § tredje stycket LSA inträder när behandlingen slutförts.

Kompostering eller reaktorrötning får vanligen anses slutförd i och med att de uppkomna jordmassorna, rötresterna eller metangasen avyttrats (prop. 1998/99:84 s. 114).

När det gäller förbränning inträder skyldigheten att betala skatt, enligt prop. 1998/99:84 s. 114, efter det att förbränningen slutförts, askan blir då skattepliktig. På motsvarande sätt inträder skattskyldigheten för de föroreningsrester som uppkommer vid tillverkning av fast lagringsbart bränsle i och med att tillverkningen slutförts.

10.13 Förfaranderegler

Redovisningsperiod

Bestämmelserna i SBL om förfarandet vid beskattning gäller för avfallsskatt. Se vidare SBL kapitel 1.

Redovisningsperioden för avfallsskatt är kalenderkvartal enligt 9 § LSA. För en skattskyldig som beräknas redovisa avfallsskatt med ett nettobelopp om högst 20 000 kr för beskattningsåret kan Skatteverket medge att redovisningsperioden ska vara helt beskattningsår, 10 kap. 16 a § SBL.

10.14 Avdrag

10.14.1 Allmänt om avdrag

Enligt prop. 1998/99:84 s. 38 får avdrag enligt allmänna principer endast avse skatt på sådant avfall som tagits upp till beskattning. Denna avdragsmöjlighet innebär att skatten endast belastar det avfall som slutligen deponeras på anläggningen. Avdrag får inte göras med större belopp än vad som betalats när skattskyldigheten inträdde, normalt när avfallet fördes in. Avdrag medges inte för avfall som redan fanns på anläggningen när lagen trädde i kraft eftersom skatt inte betalats för detta avfall.

Vid avdrag, t.ex. för avfall som förts ut, avfall som använts för driften och för konstruktionsarbeten, kan det bli aktuellt att använda olika skattesatser eftersom skattesatserna ändras. Avdrag medges med den skatt som betalats när skattskyldigheten inträdde.

Följande anges i prop. 1998/99:84 s. 115 beträffande avdrag.

”För tydlighets skull bör påpekas att om ett avfall förs in eller uppkommer under en redovisningsperiod och förs ut under samma period, skall avfallet först tas upp till beskattning, vilket i sin tur ger rätt till avdrag. Även om nettoeffekten blir noll skall båda leden redovisas i deklARATIONEN.”

I SRN:s förhandsbesked den 2 oktober 2000 ansökte ett företag om förhandsbesked dels avseende skattskyldighet vid omflyttning av avfall som fanns på anläggningen innan LSA trädde i kraft, dels avdrag enligt 10 § LSA vid uttag från deponi för material som deponerats innan LSA trädde i kraft. SRN gjorde bedömningen att skattskyldighet inträder när material som fanns på en skattepliktig anläggning innan LSA trädde i kraft flyttas till en annan skattepliktig anläggning. Avdrag enligt 10 § LSA kan inte beviljas vid uttag från deponi av material som deponerats innan LSA trädde i kraft.

Avdrag

Den som är skattskyldig får, enligt 10 resp. 11 §§ LSA, göra avdrag i deklARATIONEN, se även prop. 1998/99:84 s. 114.

10.14.1.1 Avfall som förts ut

Avfall som förts ut

Enligt 10 § 1 LSA medges avdrag för avfall som förts ut från anläggningen. Avdrag medges inte för lak- och reningsvatten som förs ut från anläggningen. Lakvatten bildas när nederbörd- eller yt- och grundvatten infiltrerar avfallet. Det kan även vara fråga om ytavrinning från avfallet. Avdrag medges inte heller för den biogas som bildas vid t.ex. rötning.

Som framgår av kapitel 10.13.1 gäller enligt allmänna principer att avdrag endast får avse skatt på sådant avfall som tagits upp till beskattning. Någon avdragsrätt föreligger inte för avfall som är undantaget från skatt enligt 6 § LSA, tex. kompostjord eller flis. Avfall som är skattebefriat enligt 11 § LSA, t.ex. förorenad jord från marksanering, medför inte ytterligare möjlighet till avdrag vid utförsel från anläggningen.

Avdrag för driften

Avdrag för driften medges för sådant beskattat material som kommit in till anläggningen tillsammans med annat avfall och som vid sortering visar sig kunna användas som förbrukningsmaterial inom anläggningen, jfr 6 § första stycket 1 LSA. Det kan t.ex. vara trävirke som kan användas till staket eller bränsle som kan användas som drivmedel.

10.14.1.2 Avdrag för konstruktionsarbeten

Avdragsrätten

Avdrag, enligt 10 § 3 LSA, medges för avfall som *använts* inom anläggningen för konstruktionsarbeten eller för att där åstadkomma en miljösäker deponering eller förvaring. Avdragsrätten inträder således först när avfallet verkligen använts dvs. vid en senare tidpunkt än skattskyldigheten.

Konstruktionsarbeten

Enligt proposition 1998/99:84 s. 58 bör det för permanenta vägar, vallar, ledningar o.d. regelmässigt finnas konstruktionsritningar som getts in i samband med tillståndsprövningen. Av tillståndshandlingarna för industrianläggningarna bör också framgå när avfallet har godtagits som utfyllnadsmaterial. Av tillstånden enligt 15 kap. MB och i förekommande fall enligt plan- och bygglagen bör det således framgå i vilken utsträckning olika åtgärder är att betrakta som konstruktionsarbeten.

Material som kan komma ifråga för skattefrihet för konstruktionsarbeten eller för att åstadkomma en miljösäker deponering eller förvaring är exempelvis

- cefyll och bentonit för tätning
- matjord och bark för sluttäckning, släntbeklädning, planterings- och vegetationsytor,
- schaktmassor, tegel- och betongkross samt slaggrus som, i enlighet med tillståndshandlingar och konstruktionsritningar, används för utfyllnad, byggande av permanenta vägar, vallar och ledningar m.m. inom anläggningen
- askor, kalk, specialcement och liknande tillsatsmedel som används för att stabilisera och solidifiera avfall som deponeras

Av prop. 1998/99:84 s. 120, sista stycket, uttalas följande.

Mellantäckning

”Avdrag medges inte för mellantäckning. Med mellantäckning avses den täckning som dagligen sker för att bl.a. minska olägenheter av lukt, nedskräpning m.m. Ett synonymt begrepp är arbetstäckning. Avfall som används för sådant ändamål medför inte rätt till avdrag enligt 10 § första stycket 1 c) LSA. Det är härvid utan betydelse om det som används för mellantäckning är inköpt material eller om det är avfall som omhändertagits mot betalning.”

Sluttäckning

10.14.1.3 Avdrag för sluttäckning

Direktavdrag, enligt 10 § 4 LSA, har införts för visst sluttäckningsmaterial för att ge deponiägarna bättre möjligheter att skaffa lämpligt material för sluttäckning, vilket främjar en resurseffektiv och miljösäker deponeringsverksamhet (prop. 2002/2003:1 s. 71).

Avdrag medges då sluttäckningsmaterialet förs in på deponin under förutsättning att det är jord, grus, lera, skiffer, kalkstoft, kalksten eller annan sten och att det förvaras skilt från annat avfall.

10.14.2 Övriga avdrag

Den som är skattskyldig får även göra avdrag för vissa i 11 § LSA särskilt angivna avfall. I dessa fall inträder avdragsrätten samtidigt med skattskyldigheten.

Ett skatteavdrag för s.k. branschspecifika avfall utgör ett driftstöd som godkändes av EG-kommissionen i samband med att lagen trädde i kraft den 1 januari 2000. Kommissionen beslutade, den 19 maj 2004, att medge avdragen tills vidare eftersom det för närvarande inte finns någon teknik som miljömässigt är att föredra framför deponering.

10.14.2.1 Stabilisering och vätning av aska

Stabiliserande ämnen och vatten som tillsats aska utanför anläggningen

Det finns olika metoder för stabilisering av aska och tekniken är under utveckling.

En metod innebär att aska, bindemedel, cement och vatten blandas vilket sker i direkt anslutning till askans uppkomst vid förbränningsanläggningen. När sådan aska förs in till en avfallsanläggning ska skatt betalas för askan men inte för den del som utgör stabiliserande ämnen. Vid införseln måste det därför fastställas hur stor del som utgörs av stabiliserande ämnen vilket kan ske genom mätningar eller annat tillförlitligt underlag (prop. 2001/02:29 s. 22 f.).

Vätning av flyg- och bottenaska sker vid förbränningsanläggningar för biobränsle och avfall. Vätningen har positiva effekter på bl.a. arbetsmiljön genom att damningen minskar. Genom vätning minskar också brandrisken i anslutning till transporter och deponering av askan. Vattnet utgör vanligen ca 20–50 viktprocent av den totala mängden aska.

Avdrag medges för vattendelen i askan, enligt 11 § 1. LSA, medan skatt fortfarande ska betalas för askan. När den våta

askan förs in till en avfallsanläggning måste det fastställas hur stor del som utgörs av vatten. Detta kan ske genom mätning, vägning eller annan tillförlitlig metod (prop. 2001/02:29 s. 26).

Vätning av aska som sker inom en konventionell avfallsanläggning är inte skattepliktigt enligt 1 § första stycket LSA. Vattnet anses då använt för den dagliga driften av anläggningen.

Vätning av aska kan också ske inom en s.k. industrianläggning (1 § andra stycket LSA) t.ex. en massafabrik. Vätning sker normalt i direkt anslutning till att förbränningen har avslutats. Därefter transporteras den uppblandade askan till den plats där den deponeras. I det fall då deponering sker inom en sådan anläggning är vattnet inte skattepliktigt eftersom det tillsätts efter det att askan uppkommit eller med andra ord efter det att skattskyldighet inträtt.

I SRN:s förhandsbesked den 7 mars 2001 frågade ett bolag vid vilken tidpunkt skattskyldigheten inträder dvs. om avfallsskatt ska erläggas för aska i vått eller torrt tillstånd. Bolaget bedriver industriell tillverkning av papper. Efter förbränning uppkommer avfall i form av aska. Askan är torr när den uppkommer och vatten tillsätts inom industrianläggningen innan askan förs till bolagets egen deponi.

SRN fann att övervägande skäl talade för att det var det avfall som uppkommer i form av torr aska och slagg som utgör den restprodukt för vilken avfallsskatt ska betalas för.

Skattskyldigheten för askan inträder således innan vattnet har tillsatts.

10.14.2.2 Sanering av mark och vattenområden förorenad jord från marksanering.

Förorenad jord

Avdragsrätten avser förorenad jord från sanering av industrifastigheter, kemikalieolycksplatser och liknande. Saneringen, eller efterbehandlingen, av ett markområde kan innebära att föroreningarna i jorden genom olika åtgärder destrueras eller koncentreras, med följd att ett avfall av varierande omfattning uppkommer. För att skattefrihet ska medges gäller inte krav på att någon annan åtgärd vidtagits med massorna än att dessa bortforslats från ett förorenat område och förts till en avfallsanläggning. Det finns alltså inte för skattefrihet något krav på att vidare behandling ska ha vidtagits med jorden.

Avdrag medges både när det gäller förorenad jord från marksanering som förs in till en skattepliktig avfallsanläggning och då ett markområde saneras inom en skattepliktig industrianläggning (prop. 1998/99:84 s. 117).

10.14.2.3 Muddermassor

Muddermassor

Med muddring avses de åtgärder som vidtas för att fördjupa eller restaurera ett vattenområde. Fördjupning kan åstadkommas genom grävning, sprängning, uppsugning eller bortspolning av sediment. Massor från både sanerings- och fördjupningsmuddring omfattas av avdraget. Avdraget avser således både förorenade och rena muddermassor (prop. 1998/99:84 s. 117).

10.14.2.4 Avfall från sanering av upplag för farligt avfall

Sanering av farligt avfall

Vid en inventering som gjordes 1993 av Naturvårdsverket framkom att det runtom i landet finns ett flertal upplag för farligt avfall. Resultatet redovisas i en rapport upprättad den 10 september 1993 (projekt nr 93123). Rapportens underlag kan användas för en bedömning av vilka upplag som kan komma i fråga för tillämpning av avdragsbestämmelsen. Det är dock givetvis ingen förutsättning för avdragsrätt att upplaget redovisats i den nämnda rapporten. Flertalet upplag torde ha miljötillstånd för deponering av farligt avfall, men ett sådant tillstånd bör inte vara en förutsättning för att avdrag ska kunna medges. I många fall förvaras avfallet på ett otillfredsställande sätt och det är därför önskvärt att det flyttas till deponier med utifrån miljösynpunkt godtagbar standard. Av miljöskäl medges därför avdrag för detta miljöfarliga avfall (prop. 1998/99:84 s. 117).

10.14.2.5 Slam från behandling av lakvatten från anläggning där gips deponeras

Slam från gipsdeponi

Det slam som blir aktuellt för skattebefrielse är, så vitt är känt, endast slam från företaget Hydro Agri AB:s gipsdeponi på ön Gråen i Öresund. Den anläggningen bör betraktas som en skattepliktig anläggning. Det lakvatten som förs ut från anläggningen berättigar inte till avdrag. Lakvattnet renas utanför den skattepliktiga anläggningen och slammet förs därefter in till deponin och deponeras där. Skatteplikt uppstår i och med införseln av slammet. Företaget får dock, med stöd av den aktuella punkten, göra avdrag för skatten på slammet. Någon skattekonsekvens uppstår alltså i praktiken inte för slammet (prop. 1998/99:84 s. 118).

10.14.2.6 Avfall från rening av kommunalt avloppsslam som förorenats på grund av verksamhet vid Falu koppargruva

Slam från Falu koppargruva

Gruvverksamheten i Falu koppargruva är numera nedlagd, men av bl.a. kulturhistoriska skäl sker alltjämt läns-pumpning av vatten från gruvans övre delar för att möjliggöra att gruvan hålls öppen för besökare. Länshållningsvattnet avleds till kommunens reningsverk. Eftersom vattnet innehåller höga halter av järn och sulfat har kommunen valt att utnyttja det som fällningskemikalie i det kommunala reningsverket. Det kommunala avloppsvattnet förorenas genom oavsiktligt inläckande mängder av förorenat vatten som härrör från äldre tiders gruvhantering. Det slam som uppkommer är så förorenat att det klassas som farligt avfall och avdrag bör därför medges (prop. 1998/99:84 s. 64 ff.).

10.14.2.7 Asbesthaltigt avfall

Asbest

I prop. 1998/99:84 s. 118 uttalas bl.a. följande. Asbesthaltigt material bör skattebefrias av miljöskäl. Begreppet asbesthaltigt avfall bör tolkas restriktivt. Det bör således inte vara möjligt att kunna åberopa punkten som stöd för att uppnå skattebefrielse för osorterat rivningsavfall, där endast en mindre del utgörs av takplattor, rör och liknande som innehåller asbest. I den mån det är praktiskt möjligt och sker i enlighet med riktlinjerna för hantering av asbestavfall, bör asbesten redan innan införseln till avfallsanläggningen avskiljas från övrigt material. Om detta av hälsoskyddsskäl inte är möjligt bör dock skattefrihet genom avdrag kunna komma i fråga för asbesthaltigt material.

10.14.2.8 Fluor- och svavelhaltigt avfall från rökgasrening vid tillverkning av järnmalmspellets

Avfall från gruvor och mineral-utvinning

Vid tillverkning av järnmalmspellets avgår stoft och en gas. Den gas som återstår efter det att det järnhaltiga stoftet avlägsnats innehåller stora halter av fluor och svavel varför gasresterna renas ytterligare före utsläpp. Från denna reningsprocess uppkommer ett fluor- och svavelhaltigt stoft som deponeras på separata deponier. Det saknas för närvarande kunskap om hur stoftet kan återvinnas varför deponering för närvarande anses vara den bästa lösningen. Avdrag medges därför för detta avfall (prop. 1998/99:84 s. 70).

**Avfall från massa-
och pappers-
industrin**

10.14.2.9 Grönlutslam från kausticeringsprocesser

Grönlutslam är en restprodukt som genereras i sulfatmassa-fabrikens system för återvinning av kemikalier. Det uppkommer i stor mängd och är svårt att reducera. Allt grönlutslam deponeras i dag, i regel tillsammans med kalkgrus och mesa på brukens egna deponier. Något avdrag för kalkgrus och mesa föreligger dock inte. Skatteplikt föreligger normalt för kalkgrus och mesa. Grönlutslammets innehåll av tungmetallerna kadmium, krom, nickel och zink anses vara relativt högt. De halter som förekommer överstiger redan nu exempelvis de gränsvärden som gäller för att kommunalt avloppsslam ska kunna återföras till jordbruksmark. En ökad slutning av processerna leder till att grönlutslammets metallinnehåll höjs ytterligare. Att återföra grönlutslam till skog, i likhet med vad som eftersträvas för biobränsleaskor, bedöms inte vara realistiskt i dagsläget. Avdrag medges för grönlutslam (prop. 1998/99:84 s. 72).

**10.14.2.10 Returfiberavfall och avsvärtningslam från
upparbetning av returpapper samt askor från
eldning av avsvärtningslam**

Returfiberavfall består av fiber, sand, plast, ståltråd, lim och andra föroreningar som förekommer i insamlat pappersavfall. Avsvärtningslam uppstår vid massatillverkning baserad på returpapper och består huvudsakligen av oljehaltigt färgpigment. Hushållens källsortering av papper medför en ökad pappersåtervinning vilket är en viktig del av kretsloppstänkandet. Returpappersindustrin befinner sig ännu i ett uppbyggnadsskede och en skatt på avsvärtningslam och returfiberavfall riskerar att leda till en minskad användning av returpapper och därmed minskad pappersåtervinning. Regeringen anser därför att skattebefrielse, av miljö- och resursskäl, bör medges för dessa avfall i vart fall i ett inledningskede.

Avsvärtningslam som uppkommer vid massatillverkning baserat på returpapper går till förbränning i brukens fastbränslepannor. Askhalten är hög och nästan all aska deponeras. Bränslevärdet är lågt varför det finns risk för att förbränning av slammet skulle upphöra om deponering av askorna beskattas. I stället för att förbränna avsvärtningslammet skulle slammet sannolikt deponeras eftersom avdrag medges för avsvärtningslammet. Mot den bakgrunden anser regeringen att askor från förbränning ska skattebefrias åtminstone i ett inledningskede (prop. 1998/99:84 s. 72 ff.).

Avfall från kemisk industri

10.14.2.11 Slam från framställning av dikalciumfosfat, kalciumklorid och natriumfosfat

En förutsättning för att dikalciumfosfat, kalciumklorid och natriumfosfat ska kunna framställas är att de föroreningar som ingår i råvarorna avskiljs genom olika reningssteg. De föroreningar som via råvarorna tillförs processerna är bl.a. tungmetallerna kadmium, arsenik och krom. Dessa föroreningar anrikas i avfallet och omöjliggör en användning av avfallet i t.ex. gödselmedel. Framställningen av dikalciumfosfat grundar sig på en speciell typ av råfosfat, varför möjligheterna till en minskning av avfallsmängden via ändringar av råvaruflödet synes vara begränsade. Slammet innehåller vidare stora mängder halogener (exempelvis fluor och klor), vilka hittills har förhindrat möjligheterna till att finna tekniska lösningar för en återanvändning av avfallet i någon form. Deponering får anses vara det miljömässigt bästa sättet att ta om hand slammet. Dessa avfallsslag medges skattebefrielse genom avdrag (prop. 1998/99:84 s. 75).

10.14.2.12 Kalciumfluoridslam från framställning av aluminiumfluorid

Vid framställning av aluminiumfluorid uppkommer ett avfall i form av slam med fluorhaltig moderlut, som efter neutralisering bildar kalciumfluorid. Kalciumfluoridens fysikaliska egenskaper och dess kemiska beståndsdelar gör att möjligheterna till att finna alternativ till deponering är små. Det finns heller inga möjligheter att avsätta det avfall som uppkommer. Deponering är den miljömässigt bästa formen av omhändertagande och avdrag medges (prop. 1998/99:84 s. 76).

10.14.2.13 Gipsslam från framställning av uppkolningsmedel

Uppkolningsmedel tillverkas, enligt prop. 1998/99:84 s. 76, endast av ett företag i Sverige och levereras till gjuteri- och stålindustrin i främst Europa. Det gipsslam som uppkommer avvattnas och består till 50 procent av vatten och 50 procent av en mängd olika föroreningar. Möjligheterna att inom en överskådlig framtid, genom processförändringar, minska mängden gipsslam synes mycket små. Inte heller bedöms skatten kunna utgöra ett verksamt styrmedel. Då det för närvarande saknas miljömässigt acceptabla alternativ till deponering medges avdrag för detta avfallsslag.

10.14.2.14 Elfilterstoff från framställning av kalciumkarbid

Kalciumkarbid används främst för avsvavling av råjärn och vid tillverkning av acetylen. Mängden elfilterstoff kan, enligt vad som framkommit av prop. 1998/99:84 s. 78 inte minskas genom ändrad ugnsdrift eller val av andra råvaror. Eftersom elfilterstoffet innehåller en hög halt cyanid saknas alternativa användningsområden. Enligt regeringens bedömning får deponering anses vara den miljömässigt bästa formen för detta avfallsslag och därför bör avdrag medges.

10.14.2.15 Slagger från metallurgiska processer

Inom järn- och stålverken uppkommer bl.a. slagger från raffineringen av olika smältor. Slagger av motsvarande slag förekommer vid flera andra metallproducerande verksamheter. Begreppet metallurgiska processer används inom energiskattelagstiftningen och RSV har i detta sammanhang utfärdat allmänna råd om vad som bör innefattas i begreppet ((Riksskatteverkets Allmänna råd (2002:18) om beskattning av bränslen enligt lagen (1994:1776) om skatt på energi). Inom järn- och stålindustrin rör det sig om den del av processen som börjar med sintertillverkning och slutar med göt, ämnen eller gjutgods. För ickejärnmetaller och ferrolegeringar omfattas de processteg som innebär sintring, smältning eller reduktion. Bränning av kalksten och dolomit anses inte tillhöra den metallurgiska processen. Ett ökat utnyttjande av slaggerna bör eftersträvas men avdrag medges i väntan på detta (prop. 1998/99:84 s. 83).

10.14.2.16 Stoff och slam från rening av gaser från framställning av råjärn och råstål

Vid tillverkning av råjärn och råstål avgår stora mängder stoft. Avskiljning av detta stoft sker oftast i torra filter, men på grund av explosionsrisk används ibland våta filter. Det avskilda stoftet består av oxider som återspeglar vilken produkt som har tillverkats och vilket järnhaltigt material som använts. Försöksverksamhet pågår i syfte att bl.a. söka utveckla möjliga sätt att utvinna värdefulla metaller ur avfallet och därigenom minska den mängd som slutligen går till deponering. Ännu har dock inte försöken nått så långt att någon entydig utvärdering kan göras av dem. Regeringens bedömning är därför att det för närvarande saknas realistiska alternativ till deponering av de angivna avfallsslagen. Avdrag medges därför inledningsvis (prop. 1998/99:84 s. 86).

Avfall från järn-, stål och metallindustrin

10.14.2.17 Oljehaltigt glödskalsslam

Vid stränggjutning och valsning bildas på stålytan ett oxidskikt eftersom materialtemperaturen är hög. Detta skikt, som kallas glödskal, måste sitta ganska löst för att kunna avlägsnas. En hel del lossnar i samband med hanteringen av stålet vid gjutningen och valsningen. Återstoden tas bort genom bl.a. betning i syror. Reningsanläggningen för processvatten från stränggjutning och varmvalsning av stål består normalt av flera steg.

Till att börja med samlas det rena glödskalet upp i en glödskalsgrop och över 90 procent av detta kan återvinnas i dag. Nästa reningssteg är sedimentationsbassänger där huvuddelen av oljan avlägsnas från ytan. De fasta och ganska finkorniga partiklarna, som är glödskal bemängda med olja, sjunker däremot till botten. Detta är oljehaltigt glödskalsslam.

Glödskalsslammet består av metalloxider, olja och vatten. Oljan kommer från fett och olja från smörjning av maskiner. I slammet som kommer från stränggjutningen finns dessutom gjutpulvsrester, som innehåller alkali. Någon teknisk möjlighet att återanvända eller minska glödskalsslammet finns för närvarande inte. Deponering får därför anses vara det bästa ur miljösynpunkt och avdrag medges därför inledningsvis (prop. 1998/99:84 s. 87).

10.14.2.18 Metallhydroxidslam

Det finns idag fungerande och etablerade metoder för upparbetning av saltsyra- respektive svavelsyrabad vid tillverkning av kolstål och olegerat stål. Trots detta måste vissa bad samt sköljvatten neutraliseras vilket medför att metallhydroxidslam bildas vid reningen. Det pågår försöksverksamhet i syfte att utnyttja metallhydroxidslammet. För närvarande saknas dock möjligheter att återvinna eller minska mängden slam. Miljömässigt acceptabla alternativ till deponering saknas och skattebefrielse genom avdrag medges därför (prop. 1998/99:84 s. 88).

10.14.2.19 Stoff och slam från rening av rökgaser av processvatten vid framställning av koppar, zink och bly

Denna punkt avser sådant stoff och slam som uppkommer vid rening av rökgaser och processvatten vid framställning av koppar, zink och bly. Försök pågår med att utnyttja metallinnehåll eller att avyttra delar av de nu aktuella avfallen. Avfallsmängderna kan också minska genom att mindre föroreningar kommer in i processerna med skrotet. För

närvarande finns inte några realistiska alternativ till deponering för dessa avfall och avdrag för skatten medges därför inledningsvis (prop. 1998/99:84 s. 90).

10.14.2.20 Katodrester, elektrofilterstoft, blästerstoft och kolavfall från framställning av aluminium

Framställning av aluminium genererar en rad föroreningar. Till följd av upphettningen i elektrolysugnen genomsyras katoderna under sin livslängd av fluorider, tjärämnen och aluminium. Utvecklingen med ökad livslängd hos katoderna har drivits långt i Sverige och den uppkomna mängden avfall kan därför i dagsläget inte minskas nämnvärt. Några miljömässigt acceptabla alternativ till deponering saknas för närvarande och avdrag medges därför för katodresterna (prop. 1998/99:84 s. 91 f.).

10.14.2.21 Stoft och slam från rening av rökgaser från framställning av ferrolegeringar

Den råvara som används vid framställning av ferrolegeringar utgörs av kromoxid. Gaser från processen innehåller stora mängder kromoxid och genom rening avskiljs torrt rökgasstoft.

Det finkorniga stoftet fuktas med vatten och bildar ett slam. Mängden rökgasreningsstoft kan enligt vad som framkommit inte minskas i någon markant utsträckning genom ändrad ugnsdrift eller val av andra råvaror. Möjligheterna att avvattna slammet bör undersökas men i dagsläget är det inte rimligt att beskatta detta avfall. Avdrag för skatten medges tills vidare (prop. 1998/99:84 s. 92 f.).

10.14.2.22 Gjuterisand

Gjuterierna använder sand bunden med olika typer av bindemedel vid framställning av de formar som bildar gjutgodsets ytterkonturer, respektive kärnor som skapar hålligheten i godset. En stor del av sanden återcirkulerar i systemet men en viss del måste av olika skäl tas ur systemet. Denna överskottssand innehåller bentonit (lera) eller kemiska bindemedel (fenol). Ytterligare återanvändning av sand bör kunna ske i framtiden och gjuterisanden bör även kunna finna alternativa användningsområden. För närvarande är dock deponering den enda acceptabla lösningen och avdrag medges därför för gjuterisanden (prop. 1998/99:84 s. 92 f.).

Avfall från verkstadsindustrin

10.14.2.23 Avfall från rensprocessen vid upparbetning av återvunnet glas

Avfall från glasåtervinning

I prop. 1998/99:84 s. 96 f. uttalas att en avfallsskatt skulle, enligt regeringens bedömning, innebära en ökad kostnad för den råvara som uppkommer vid återvinningen. Det kan i sin tur medföra att återvunnet glas får svårt att konkurrera och att mer av jungfruliga råvaror används vid glastillverkning. Avdrag får därför, av miljö- och resursskäl, göras för föroreningar i form av kapsyler, porslin, plastkassar och liknande som sorteras ut vid rensprocessen som är en nödvändighet för att en faktisk återvinning av den insamlade glasmassan ska kunna ske.

10.14.2.24 Biobränsleaska

Cesiumhaltig aska

Till följd av radioaktivt nedfall efter Tjernobylyolyckan kan växtmaterial som används som biobränsle vid energiutvinning innehålla radioaktivt cesium.

För biobränsleaska som innehåller 5 kilobequerel (kBq) per kg aska finns det inte något alternativ till deponering. Avdrag får göras för biobränsleaska, vars halt av cesium-137 uppgår till minst 5 kBq per kg och som förts in till en avfallsanläggning som uppfyller de krav som Statens Strålskyddsinstitut fastlagt för deponering av sådan aska. Vid fastställande av halten cesium-137 ska askans torrsvikt användas (prop. 1999/2000:9).

Bilaga

AVFALLSSLAG	VOLYMPIKT (ton/m ³)
Hushållsavfall, (komprimerat i bil)	0,4
Hushållsavfall, löst	0,09
Hushållsavfall, komposterbar våt fraktion	0,65
Matberedningsavfall från restaurang	0,85
Avfall från livsmedelshandel	0,5
Slam och latrin	1
Trädgårdsavfall, ris	0,15
Trädgårdsavfall, löv	0,2
Trädgårdsavfall, ogräs/gräsklipp	0,4
Parkavfall	0,1
Obehandlat park och trädgårdsavfall	0,14
Färdig kompost	0,88
Flisat park och trädgårdsavfall	0,6
Slagg och aska	1
Industriavfall	0,125
Bygg och rivningsavfall	0,25
Schaktmassor	1
Slaktavfall	1
Bark	0,4
Virke	0,13
Träflis	0,275
Cellplast	0,15
Plastförpackningar (okomprimerat)	0,04
Matjord	0,67
Betongavfall	2
Glaskross	0,6
Flaskor	0,35
Skrot	1
Metallförpackningar	0,07
Papper (tidningar, journaler)	0,23
Pappersförpackningar (okomprimerat)	0,05